

Методичні аспекти підготовки вчителя початкових класів до використання нових інформаційних технологій

У статті висвітлюються методичні аспекти підготовки вчителя початкових класів до використання нових інформаційних технологій.

Ключові слова: *вчитель, початкова школа, учень, інформаційні технології, урок.*

Постановка проблеми у загальному вигляді... Становлення інформаційного суспільства потребує від системи освіти адекватності загальним перетворенням. На зміну парадигми "просвітительської" освіти прийшла інноваційна, найважливішою складовою якої стала ідея освіти упродовж життя. Персональний комп'ютер (ПК) як основний засіб діяльності кінцевого користувача інформаційних технологій, котрим є вчитель, сьогодні став одним із обов'язкових і необхідних засобів його професійної діяльності. Залишаючи чинними вимоги до володіння традиційними засобами навчання, сучасність вимагає від учителя вміння органічно поєднувати традиційні навчальні впливи з інтенсивним застосуванням сучасних технічних засобів. Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у закладах освіти, обов'язковою частиною матеріального забезпечення яких є ПК, створює нові можливості подання навчального матеріалу, стимулює учнів до активної навчальної діяльності, надає право кожному реалізувати свою, сформовану відповідно до особистих якостей і вимог, траєкторію навчання. Виникає проблема необхідності (науково обґрунтованої і педагогічно доцільної) модернізації процесу навчання майбутніх учителів у вищих педагогічних навчальних закладах (ВПНЗ), зокрема – підготовки майбутніх учителів початкових класів з метою формування їх готовності до використання ІКТ.

Аналіз досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Питання підготовки майбутніх учителів початкових класів до професійної діяльності в сучасному інформаційному суспільстві та застосування ІКТ у навчально-виховному процесі початкової школи в Україні досліджували науковці М.І. Жалдак [1], М.М. Левшин [4], О.Я. Савченко [7], загальні методологічні підходи до інформатизації системи освіти розглядали В.В. Лапінський [3], В.М. Мадзігон [5], Ф.М. Ривкінд [6], О.І. Шиман [8] а також педагоги-практики в процесі проведення в загальноосвітніх навчальних закладах (ЗНЗ) м. Києва експерименту із упровадження в навчально-виховний процес початкових класів навчальних посібників "Сходи до інформатики".

Формулювання цілей статті... **Мета статті** – розкрити методичні аспекти підготовки вчителя початкових класів до використання нових інформаційних технологій.

Виклад основного матеріалу... У практичній діяльності вчителів доводиться вирішувати питання як глобального характеру: визначення мети й завдань викладання інформатики в молодших класах, взаємозв'язок інформатики з іншими предметами початкової школи, так і питання, пов'язані з технологією викладання: вибір програмно-методичних засобів, планування й змістовне наповнення уроку, вибір оптимальних форм і методів його проведення, організація контролю за рівнем засвоєння матеріалу тощо.

Навчання дітей молодшого шкільного віку роботи з комп'ютером повинне бути спрямоване на підготовку дитини до життя в інформаційному середовищі, формуванню стилю мислення, адекватного вимогам часу. Досягнення цієї мети можливе лише в процесі цілеспрямованого, ретельно підготовленого навчання.

Одним із етапів у навчанні студентів застосовувати комп'ютерні засоби в навчанні дітей молодшого шкільного віку є характеристика й аналіз альтернативних програм навчання й відповідної програмно-методичної підтримки. Звертаємо увагу студентів на те, що в педагогічній практиці, як правило, кожен з них треба адаптувати до умов конкретного програмно-технічного забезпечення, враховуючи програму навчання молодших школярів та рівень їхнього розвитку. Тобто, ми орієнтуємо студентів на системний аналіз курсу навчання, а це означає, що вони повинні чітко бачити місце й роль конкретного уроку в загальній структурі навчання. Тільки так можна правильно організувати його закріплення й повторення.

Згідно принципу системного аналізу змісту й методологічної бази курсу інформатики, не можна не звернути увагу студентів на його багатогранність. Формування в них бачення триєдиної мети курсу - навчання, виховання й розвитку дітей – дуже важливий етап підготовки до практичної діяльності.

Під навчанням ми маємо на увазі насамперед пропедевтику основних понять інформатики (інформація, алгоритм, програма, об'єкт, система...) і формування навичок керування програмою, так і те, що на кожному уроці діти одержують (закріплюють, повторюють) знання з інших предметних областей (навички лічби, складу числа, граматичний розбір слів тощо).

Необхідно переконати студентів, що з перших уроків важливо прагнути до формування адекватного ставлення учнів до комп'ютера – комп'ютер може робити тільки те, що попередньо запланувала людина. Цей суто технічний факт можна використати також з виховною метою, акцентуючи на можливості, які властиві тільки людському розуму, тим самим виховуючи повагу до результатів людської діяльності, прагнення до більшого пізнання навколишнього світу.

Після аналізу змісту навчання з використанням комп'ютера особлива увага надається розробці лабораторно-практичних занять. Вже на початковому етапі методичної підготовки важливо вести цілеспрямовану роботу з навчання студентів складати плани конспектів уроків. Доцільно використовувати відеозапис уроків як показових, так і з недоліками з наступним їхнім аналізом: визначення структури уроку, змістового наповнення безкомп'ютерної частини і її відповідності програмному забезпеченню даного уроку; вибір організаційних форм і методів, способів контролю за якістю засвоєння матеріалу; емоційне забарвлення уроку, активність учнів тощо. Як показує досвід, така організація навчання працює “на випередження”, оскільки найчастіше виникають питання, які ще не висвітлювалися в лекційному курсі, наприклад, контроль знань, облік індивідуальних особливостей дитини в організації самостійної діяльності з комп'ютером, дидактичні принципи в комп'ютерному навчанні, способи підтримки мотивації навчання тощо. Не потрібно цього боятися, тому що студенти хоча й не мають досвіду “навчати”, але нагромадили достатній досвід “учитися”. Такі заняття закладають практичну базу для усвідомленого сприйняття теоретичного матеріалу, оскільки власний досвід з'явиться ще не швидко.

Висновки... Отже, сформованість у студентів професійної готовності до використання нових інформаційних технологій, дозволить майбутньому педагогові будувати навчальний процес на якісно новому рівні, пропустивши його крізь призму нових інформаційних технологій. Персональний комп'ютер природно вписується в професійну діяльність вчителя та в життя школи взагалі, стає ще одним ефективним технічним засобом, за допомогою якого можна значно урізноманітнити та зробити ефективнішим навчально-виховний процес.

Список використаних джерел та літератури:

1. Жалдак М. І. Комп'ютерно-орієнтовані засоби навчання математики, фізики, інформатики : посіб. для вчит. / Жалдак М. І., Лапінський В. В., Шут М. І. – К. : Шкільний світ, 2004. – №3-4 (339-340). – 95 с.
2. Кивлюк О. П. Формування елементів комп'ютерної грамотності молодших школярів : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.09 “Теорія навчання” / Кивлюк Ольга Петрівна. – К., 2007. – 175с.
3. Лапінський В. В. Дидактичні вимоги до комп'ютерно-орієнтованих засобів навчання / Лапінський В. В. // Нові технології навчання : наук.-метод. зб. – К. : Науково-методичний центр вищої освіти, 2004. – С.104-107. – Спецвипуск.
4. Левшин М. М. Аналіз досвіду вивчення інформатики в початкових класах / Левшин М. М. // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 1998. – №1. – С.22–23.
5. Мадзігон В. М. Ключові проблеми інформатизації освіти / В. М. Мадзігон // Педагогічна газета. – 2001. – №6 (84).
6. Ривкінд Ф. М. Основи комп'ютерної грамотності – молодшим школярам / Ривкінд Ф. М. // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 1998. – №2. – С.10-13.
7. Савченко О. Я. Удосконалення професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів // Савченко О. Я. // Початкова школа. – 2001. – №7. – С.12-14.
8. Шиман О. І. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до використання комп'ютера як універсального дидактичного засобу навчання / О. І. Шиман // Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання : зб. наук. праць. – К. : НПУ ім. М.П. Драгоманова. – 2003. – Вип. 7. – С.143-149.

Анотація

Р.В.Моцьк

Методические аспекты подготовки учителя начальных классов к использованию новых информационных технологий

В статье освещаются методические аспекты подготовки учителя начальных классов к использованию новых информационных технологий.

Ключевые слова: *учитель, начальная школа, ученик, информационные технологии, урок.*

Summary

R. V. Motsyk

Method Aspects of Primary School Teacher Preparation to the Use of New Informational Technologies

The method aspects of training future teachers of primary school to the use of new information technologies are studied in the article.

Key words: *teacher, primary school, pupil, information technologies, lesson.*

Дата надходження статті:

„16” березня 2010 р.